

Nr 64.

Av herr **Nilsson, Johan**, i Malmö, om beredande av ökad ersättning åt landstormsmän.

Enligt bestämmelser, vilka trätt i kraft under år 1938, åligger det envar värnpliktig att under det år, då han överföres till landstormen, fullgöra en landstormsrepetitionsövning, vilken för vanliga landstormsmän omfattar en tid av 6 dagar och för dem, som äro avsedda till underbefäl och befäl, en tid av 12 dagar. I samband med utfärdandet av dessa bestämmelser hava emellertid icke vidtagits några åtgärder för att skydda vederbörande landstormsmän mot ekonomisk förlust i anledning av övningarnas fullgörande. Följden har blivit, att utav de landstormsmän, som under år 1938 fullgjort dem åvilande obligatoriska landstormsövningar, ett flertal tillfogats synnerligen kännbara förluster. Flera anställda hava sålunda under övnings-tiden gått miste om sin arbetslön och i vissa fall till och med förlorat sina anställningar. Egna företagare hava även lidit därav på det sätt, att de under övnings-tiden varit nödsakade att helt eller delvis nedlägga sin rörelse.

De uppgifter, som i vår försvarsorganisation tillagts landstormen, äro av mycket betydelsefull art, och torde det även vara detta, som under nuvarande oroliga tider nödvändiggjort införandet av obligatoriska landstormsrepetitionsövningar. Å andra sidan är den för övningarna tillmätta tiden synnerligen kort, och därest det med övningarna åsyftade resultatet skall kunna uppnås, förutsätter detta ovillkorligen att övningarna av landstormsmännen omfattas med intresse och förståelse och att envar gör sitt bästa för att under den korta övnings-tiden inhämta mesta möjliga kunskaper. Som lätt förstås, föreligger emellertid stor risk att övningarna i stället komma att betraktas med ovilja och bristande förståelse från landstormsmännens sida, därest de genom övningarnas fullgörande nödgas vidkännas betydande ekonomiska uppoffringar. Det bör sålunda vara ett för samhället angeläget behov att tillse, att denna risk undanröjes.

Som lätt inses, är föreliggande situation åtskilligt annorlunda beskaffad än den, som förekommer vid den sedvanliga värnplikts fullgörande. Under det att 21-åriga värnpliktiga endast i undantagsfall torde vara gifta och hava försörjningsskyldigheter, förhåller det sig däremot nästan regelmässigt så, att den 35-åriga landstormsmannen har såväl hustru och barn som i vissa fall även åldriga föräldrar att sörja för. Uppenbarligen är det just dessa av landstormsmannen beroende nära anhöriga, som i första hand drabbas utav den ekonomiska förlusten. Det måste anses föga tilltalande, att i dylika fall uppkommande svårigheter skola behöva lösas genom fattigvårdens anlitan, utan problemet måste lösas på det sättet, att sam-

hället, som under övningstiden tager landstormsmannen från hans dagliga försörjning, giver honom själv den ersättning härför, som gör det möjligt för honom att därefter i sin tur under övningstiden fullgöra sin försörjningsskyldighet.

Det härvidlag föreliggande behovet har i vissa fall tillgodosetts på frivillighetens väg. Sålunda hava vissa städer beslutat tillerkänna sina anställda viss ersättning även för den tid, då de på grund av landstormsövningar varit förhindrade att tjänstgöra. Även vissa enskilda arbetsgivare hava vidtagit liknande dispositioner, men uppenbart är, att det för många icke varit möjligt. Det torde för övrigt ligga i öppen dager, att en fråga som den här föreliggande måste lösas på ett enhetligt sätt och icke i det särskilda fallet göras beroende av arbetsgivarens förmåga eller goda vilja att hjälpa de anställda.

Även för enskilda företagare kan, såsom tidigare påpekats, uppstå ekonomisk förlust på grund av skyldigheten att fullgöra landstormsövningar. Många företagares verksamhet är så intimt knuten till vederbörandes personliga arbetsprestation, att hans bortovaro nödvändigtvis måste medföra rörelsens nedläggande eller i varje fall en stagnation i densamma. Å andra sidan torde en dylik företagare, åtminstone därest meddelande om tidpunkten för övningens fullgörande lämnas i god tid, kunna vidtaga dispositioner, som äro ägnade att i viss mån neutralisera skadeverkningarna.

Uppenbart är, att frågan kräver en grundlig förberedande undersökning innan något positivt förslag till lösning kan framläggas. Utredningen bör väl närmast syfta till huruvida landstormsman bör ha sådan ersättning att hans familj kan åtnjuta full försörjning under den tid han är inkallad till tjänstgöring. Denna undersökning bör lämpligtvis även ombesörjas genom inforande av yttrande från myndigheter och enskilda sammanlutningar, vilka kunna tänkas vara lämpade att bidra till problemets allsidiga belysande. På grund härav torde ej för närvarande kunna framläggas något positivt förslag till en lösning utan torde först företagas en allsidig utredning, syftande till att åstadkomma en lösning av den ovan behandlade frågan.

Under åberopande av ovanstående får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående möjlighet för landstormsmän att under tjänstgöring erhålla sådan ersättning, att deras anhöriga icke behöva sakna existensmöjligheter under omnämnda tid.

Stockholm den 20 januari 1939.

Joh. Nilsson,
Malmö.